

Катерина ПАШКОВСЬКА
слухач магістерської програми
Тернопільський національний економічний університет,
Науковий керівник:
Руслан БРУХАНСЬКИЙ
д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

Функціонування абсолютно кожного підприємства у ринкових умовах передбачає безперервний рух готової продукції, відповідно калькулювання собівартості є невід'ємною частиною обліку витрат виробництва.

Калькуляція – це частина процесу калькулювання, спосіб розрахунку (сукупність розрахункових процедур) собівартості одиниці продукції. За допомогою калькуляції визначається собівартість різних об'єктів обліку, атому вона є основою грошової оцінки об'єктів бухгалтерського обліку.

Дані калькуляцій необхідні для управління собівартістю продукції, контролю за її рівнем, виявлення резервів зниження матеріальних, трудових і фінансових ресурсів та встановлення цін на вироби. Аналіз собівартості продукції підрозділів підприємства дає змогу оцінити результати їх роботи за звітний період.

Використовуючи дані про собівартість продукції (робіт, послуг) допоміжних виробництв, можна зробити висновок про доцільність утримання таких виробництв на прикладі порівняння витрат на своє виробництво готової продукції з придбанням напівфабрикатів, що випускаються ними, виконанням робіт і послуг сторонніми організаціями.

До витрат на продукцію належать витрати, безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції або придбанням товарів для реалізації. До витрат періоду належать витрати, що не включаються у собівартість запасів, а розглядаються як витрати того періоду, в якому вони мали місце.

Прямі витрати – це витрати, що можуть бути віднесені до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом. Відповідно, непрямі витрати – це витрати, що не можуть бути віднесені до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом.

До основних витрат належать прямі витрати на виготовлення продукції, тобто прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці та інші прямі витрати.

Накладні витрати – це витрати, що пов'язані з процесом виробництва, але не можуть бути віднесені до певного виробу економічно можливим шляхом.

Змінні витрати – це витрати, що змінюються прямо пропорційно до зміни обсягу діяльності або іншого фактора витрат. Постійні витрати – це витрати, що залишаються незмінними у випадку зміни обсягу діяльності (або іншого фактора витрат).

Облік всіх витрат на підприємстві, в тому числі і облік витрат виробництва регламентується П(С)БО 16 «Витрати».

Метою організації обліку виробничих витрат підприємства є - калькулювання виробничої собівартості та оцінювання запасів незавершеної обробкою й готової продукції та забезпечення інформацією керівництва про ефективність виробничих процесів для прийняття рішень.

Список використаних джерел

1. Басманов І.А. Калькулювання собівартості виробничої продукції. М.: Фінанси и статистика, 2004. 296 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 р. за №27/4248.
3. Фаріон В. Я. Економічні науки. Сер. Облік і фінанси. 2011. Вип. 8 (29), ч. 4. С. 336-342.